

Zoeken naar GRIP op de toekomst

Klingerberg is een zogeheten impulswijk in Blerick-Venlo. Er wonen 26 verschillende nationaliteiten. Onze verslaggever haalde een paar maanden lang bijles bij mensen 'in het veld'. Een slotbeschouwing.

door Johan van de Beek

Een halfjaar geleden bezocht de verslaggever voor het eerst de wijk en school De Klingerberg in Venlo-Blerick. De basisschool had net de *Onze Buurt*-prijs-vraag gewonnen (30.000 euro) en dat zou helpen bij het aanleggen van een Zoneparc, een educatief speelterrein dat oorspronkelijk in Engeland was ontwikkeld door Nike in samenwerking met het ministerie van Sport. Het zou het eerste 'open' Zoneparc van Limburg worden. Met andere woorden: er zouden geen hekken omheen staan zodat het terrein ook toegankelijk zou worden buiten schooluren. Een interessante stap want deze buurt stond immers negatief bekend vanwege vandalisme. De Klingerberg was tot op dat moment bij de verslaggever alleen maar bekend van archiefstukken, op het internet rondzwervende gemeentelijke notities, zorgelijk getoonzette artikelen op websites van politieke partijen en een lied van Frans Pollux (*De mōs weite, 'k vind 't gaar neet erg met dich te lappe door de Klingerberg*). Wat de journalist zou moeten doen was, zoals Pieter Winsemius (*Vertrouwen in de Burger*) het omschreef, 'bijles halen'. Niet bij de gemeentelijke autoriteiten, maar bij de mensen die met de voeten in de klei stonden. De eerste indruk van De Klingerberg was dat de uitstraling van de wijk - veel groen, mooie lanen, veel speelterreinen - haaks stond op het beeld dat de afgelopen jaren was gerezend door berichten in de media (zowel de landelijke als de provinciale). Die berichten draaiden om onveiligheidsgevoelens, drugsoverlast, troep en hangjeugd. Klingerberg bleek een wijk waar veel werd geklaagd over gebrek aan sociale cohesie. Een wijk ook die vrijwel uitsluitend negatief in het nieuws kwam. Was dat een bevestiging van wat Maxime Verhagen en Mark Rutte bedoelden toen ze de multiculturele samenleving als een mislukking omschreven in 2012?

Die eerste dag maakte de verslaggever kennis met een jonge vrouw die toen het hoofd van de basisschool De Klingerberg was en een drijvende kracht achter de *Onze Buurt*-nominatie (inmiddels heeft de school een nieuwe, ook zeer gedreven directeur). Haar energie, idealisme en kennelijk onverwoest-

In de wijk Vossener werd deze week een 'flashmob' gehouden door de

bare geloof in een maakbare samenleving op wijkniveau (door idee en uitvoering samen met partners zoals de gemeente in de praktijk uit te voeren) veroorzaakten de eerste scheurtjes in de bij de journalist aanwezige en als objectieve distantie vermomde scepsis over mensen die graag woorden als 'samen' gebruiken. Nog een fragment van die dag: bij de deuren van de klassen hingen bordjes met daarop de namen van de kinderen. Nurie, Vuk, Issa, Gianni, Brandon etc. Ook lege vakjes waar eerst namen hadden gestaan. Die waren van kinderen die met hun uitgeprocedeerde ouders terug moesten naar het land van herkomst. Dat is niet gemakkelijk om uit te leggen aan de klasgenootjes, zei de directrice. In de klas werd op dat moment gezongen. Gedirigeerd werd door een juffrouw met een hoofdhoek. Autochtone en allochtone moeders waren bezig met poetsen in de school. Tja. Het

zou heel gemakkelijk zijn om van Venlo een 'vooroordelenkaart' te maken in de stijl die ontwerper Yuri Westplat een paar jaar geleden bedacht voor Amsterdam gezien vanuit de grachtengordel: Amsterdam-noord: *Tokkieland*, Amsterdam-oost: *Islamitische Volks Republiek oost*. En dan had je nog *Advocatastan* (Vondelpark), *West Bank* (Slotervaart), *Sadr City* (Osdorp) etc. U kunt de wijken in uw eigen stad waarschijnlijk zo invullen. Daar wonen 'zij', hier wonen 'wij'. Maar klopt het ook? Die eerste dag in Klingerberg liet vooral een 'ons'-gevoel achter. Een paar jaar geleden werden er in wijken zoals Klingerberg, het aanpalende Vossener en andere wijken weerbaarheidstrainingen gegeven op zeker zes basisscholen. Voor mensen die in de zogenaamde betere postcode wonen, mag dat vreemd klinken. Weerbaarheid? Tegen wat? Tegen, onder andere, de verleidingen van een

agressieve straatcultuur (jongens), tegen seksuele intimidatie of misbruik en loverboys (meisjes) en in het algemeen om kinderen assertiever en zelfverzekender te maken en te wapenen tegen uitwassen zoals (cyber)pesten. Dit gebeurt vanuit een filosofie die er vanuit gaat dat je kinderen in wijken als deze niet alleen moet leren rekenen en lezen. In Klingerberg en Vossener werken mensen wier taakopvatting veel verder gaat. Ze beseffen dat ze de sleutel tot de toekomst van de wijk in handen hebben, via de kinderen. Kinderen zijn intrinsiek gevoelig voor het goede, hoor je. Ze zijn ook 'kleurenblind', zetten zich niet af tegen anderen omdat die 'anders' zijn. Doen ze dat wel, dan weet de geëngageerde onderwijzer of trainer of hier het kind spreekt of pa of ma. En daar stuur je bij, als het kan met de ouders samen. Wacht even. Is het niet de taak van de ouders om op te voeden? Ja. Maar nu even de rea-

liteit van de Klingerbergen in heel het land. Ja, het is de taak van de ouders om op te voeden. Maar wat nu als die twee ouders zich wild moeten werken om een levensstandaard voor hen en hun kinderen overeind te houden die nu wordt bedreigd door bijvoorbeeld kortingen op huursubsidies en andere geringelingen, terwijl ze in sommige gevallen ook nog worden uitgebuit in de tuissector? Ja, misschien dat die ouders die nu tussen de 25 en

de 30 een scheef beeld hebben van die levensstandaard. Ze zijn zelf immers opgegroeid in een wereld waarin alles *zum haben* was. Nu dat niet meer vanzelfsprekend is, moeten ook zij omschakelen. Dat duurt even. Feit is dat het kind het gevaar loopt kwaliteitsstijf met de ouders te missen. Mentale en emotionele verwaarlozing liggen op de loer als pap en mam nooit thuis zijn als de school uitgaat. Geen wonder dat er meisjes en jongens

vaak terugkeren naar de basisscholen die ze al hebben voltooid. Ze komen helpen, dat is mooi, maar ze komen ook omdat ze de warmte zoeken. Van die zes scholen die door de gemeente gesubsidieerde trainingen kregen, is er nu nog maar één over: Klingerberg. En Klingerberg zit nu ook in zijn laatste jaar. Het nieuwe hoofd van de school is vastberaden om met collega's uit andere wijken opnieuw aan te kloppen bij de gemeente om te bezien of er geen mogelijkheden zijn. Zeker, de wethouder, een man die respect geniet, heeft aangekondigd dat er een zogenaamde Brede School Coördinator gaat komen die 'het jeugdwerk de schoelen in zal brengen'. Iedereen hoopt dat het niet zal uitdraaien op nog een 'overlegcircuit'. De bezuinigingen treffen, is de overtuiging van velen, de allerzwaksten. Dat is ook zo omdat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van preventief werken (weerbaarheidprogram-

ma's) naar curatief (optreden als ongewenst gedrag al plaatsgriipt). Die laatste aanpak wordt ook wel omschreven als 'brandjes blussen'. De aanhangers van de preventieve aanpak zitten opgezet met het probleem dat de effecten van hun methodieken moeilijk bewijsbaar zijn. Ze voelen dat het werkt, maar het aantonen is moeilijker. Je kunt constateren dat de problemen op straat zijn toegenomen nadat de trainingen op diverse scholen zijn gestopt. Maar kun je het verband één op één aantonen? Trainingen zoals het van oorsprong Nederlandse *Rots & Water* worden in landen als Nieuw-Zeeland en Australië op zeer grote schaal toegepast, voornamelijk in multi-etnische gemeenschappen. De methode is daar boven elke twijfel verheven, behoort tot het curriculum van elke onderwijzer en wordt niet slechts omarmd door een idealist die merkt dat het gebruikelijke pedagogische instrumentarium onvoldoende is. Hier, in Nederland, verschildt de aanpak haast van stad tot stad. De verschuiving van preventief naar curatief loopt ook parallel met een veranderende samenleving. Mededogen is niet meer erg en *vogue*. Factoren als maatschappelijke verharding en de opmars van wat wel eens wordt omschreven als de *winers and losers*-samenleving waarin de 'dikke ikken' ongegeneerd blij kunnen geven van hardvochtigheid, gevoelloosheid en onverschilligheid (*Wat een Hufter*, Bas van Stokkom) werken ook niet echt mee. In een dergelijk klimaat wordt het makkelijker om een vraagstuk te verengen tot 'het Marokkanenprobleem' en aan die titel ook nog een debat in de Tweede Kamer op te hangen. Nausicaa Marbe schreef gisteren in de *Volkskrant* dat het te hopen valt dat dit debat niet alleen een debat wordt over Marokkanen, maar ook een over de Nederlandse overheid en preventiecultuur. De verslaggever heeft nu een herinnering die hem bij is gebleven. Hij staat op het Zoneparc (dat er nog steeds mooi blijft) en een van de meest ervaren onderwijzers wijst naar een groep jongens die een spel doen op een van de banen. Hij tikt de nationaliteiten af en de thuissituaties (drugs, vader zit vast, echtscheiding etc.). Hongaars, Bosnisch, Afghaans, Pools, Marokkaans, Turks, Roemeens. 'Maar het mooie is dat het allemaal Blerickenaren zijn', zegt hij.

foto Stefan Koopmans